

Београд, 28. новембар 2025. године

ЗАЈЕДНИЧКА ДЕКЛАРАЦИЈА

Заједнички консултативни одбор цивилног друштва ЕУ-Србија (ЗКО) је једно од тела настало на основу Споразума о стабилизацији и придруживању између Европске уније и Републике Србије. Овај одбор омогућава организацијама цивилног друштва (ОЦД) обеју страна да прате напредак Републике Србије на путу ка Европској унији, као и да усвајају препоруке које се дају на пажњу Влади Републике Србије и институцијама ЕУ. Заједнички консултативни одбор схвата појам цивилног друштва као појам који обухвата организације послодаваца, синдикате и друге економско, друштвене и грађанске интересе.

Заједнички консултативни одбор има 18 чланова, по девет са сваке стране, који представљају Европски економско-социјални комитет и цивилно друштво Републике Србије. У садашњем сазиву, Одбором заједно председавају Андреј Зорко, председник Савеза слободних синдиката Словеније и Бошко Савковић, генерални секретар Уније послодаваца Србије.

Састанак је одржан у Београду. ЗКО је разговарао о тренутном стању у односима ЕУ и Србије и приступним преговорима са ЕУ, стратешким предвиђањима за односе ЕУ и Србије, налазима Извештаја о напретку Србије за 2025. годину, безбедности и медијима у Србији, као и о прегледу стања демократије и владавине права у Србији.

1.	<i>О стању односа између ЕУ и Србије и процесу приступања ЕУ</i>	2
2.	<i>О стању демократије у Србији</i>	4
3.	<i>О слободи медија</i>	7
4.	<i>О ситуацији социјалног дијалога у Србији</i>	9

ЗКО достојно обележава годишњицу новосадске трагедије и одаје почаст изгубљеним животима.

1. О стању односа између ЕУ и Србије и процесу приступања ЕУ

ЗКО

- 1.1. поново потврђује своју континуирану подршку европској перспективи Србије; подсећа на **дугогодишњу улогу ЗКО** као платформе за дијалог цивилног друштва и у праћењу процеса приступања Србије; наглашава да је валидност запажања, упозорења и препоруке из претходних декларација ЗКО потврђена током времена и да оне остају у потпуности релевантне;
- 1.2. изражава забринутост због **ограниченог или никаквог напретка** у процесу приступања Србије ЕУ, **чак и уз извесно назадовање** од децембра 2021. године, са 22 поглавља која су још увек отворена, а само два привремено затворена; сматра да подршка отварању Кластера 3 треба да буде повезана са превазилажењем тренутног застоја у процесу интеграције Србије у ЕУ, а условљена конкретним радњама Владе Р. Србије на унапређењу владавине права и *Основа* уопште; позива на обновљену посвећеност реформама и инклузивном дијалогу, што би створило неопходне услове за даљи напредак у процесу приступања, када Влада испуни услове;
- 1.3. констатује изјаве српског политичког руководства да чланство у ЕУ остаје **стратешки приоритет** земље; наглашава, међутим, да се то мора претворити у конкретне акције; подсећа да кредибилан напредак ка ЕУ захтева опипљива побољшања у владавини права, демократском управљању, делотворном социјалном дијалогу, слободи медија и усклађивању са заједничком спољном и безбедносном политиком ЕУ;
- 1.4. прима к знању **Извештај Европске комисије о Србији за 2025. годину**¹ и позива српске власти да темељно испитају и узму у обзир наведене препоруке;
- 1.5. препознаје и поздравља, након годину дана масовних грађанских протеста у Србији, одлучнији ангажман и **промену тона** институција ЕУ и поздравља повећану пажњу Европске комисије према перспективама организованог цивилног друштва у Србији²;
- 1.6. признаје континуирану укљученост **Европског парламента** у односу на Србију и осуђује непријатељску реторику српског руководства према члановима Европског парламента; подсећа на кључне налазе Извештаја о Србији³ и најновију резолуцију Европског парламента⁴ као важне референце за процену демократске путање Србије;

¹ [Serbia Report 2025 - Enlargement and Eastern Neighbourhood](#)

² [Ursula von der Leyen sur X](#)

³ [REPORT on the 2023 and 2024 Commission reports on Serbia | A10-0072/2025 | European Parliament](#)

⁴ [RESOLUTION on the polarisation and increased repression in Serbia, one year after the Novi Sad tragedy | European Parliament](#)

- 1.7. подсећа да трговина са ЕУ чини скоро 60% укупне трговине Србије, што је чини највећим трговинским партнером земље; истиче да се често српски народ недовољно **обавештава о користима** овог партнерства;
- 1.8. констатујући да је **подршка чланству у ЕУ у Србији** убедљиво најнижа у региону, наглашава да је антиевропска реторика коју промовишу званичници и дезинформације које појачавају медији, укључујући кампање које приказују протесте као *обојену револуцију* коју финансира Запад, неприхватљива;
- 1.9. апелује на Србију да пажљиво размотри импликације својих стратешких партнерстава и **спољнополитичких избора**, укључујући текуће војне и енергетске везе са Русијом и Кином; констатује да енергетска зависност Србије ствара рањивости, што су показале тренутне кризе Нафтне индустрије Србије (НИС), као и да се мора решити кроз транспарентност, диверзификацију снабдевања и усклађивање са стандардима ЕУ; поздравља и апелује на веће ангажовање ЕУ да помогне у диверзификацији снабдевања енергијом у Србији и спровођењу пројеката као што је гасни интерконектор Бугарска-Србија, као начина да се омогући Србији да избегне енергетску кризу;
- 1.10. подсећа да исплата претприступних **средстава** и средстава из Плана раста Србији зависи од опипљивих реформи и да је њихова обустава легитиман алат у оквиру условљености ЕУ у односу на владавину права; уколико се таква акција покаже неопходном, позива на предузимање корака за заштиту подршке цивилном друштву, независним медијима и на заштиту српског становништва од било каквог негативног утицаја;
- 1.11. констатује да је инаугурални састанак Одбора за праћење у оквиру **Инструмента за реформе и раст** за Србију одржан уз учешће цивилног друштва у складу са мишљењем ЕЕСК-а о *Новом плану раста и Инструменту за реформе и раст за Западни Балкан*⁵; поздравља овај институционални корак и наглашава да се пуно учешће цивилног друштва мора наставити и одржати на свим будућим састанцима: укључујући приступ свој пратећој документацији потребној за учешће у Одбору за праћење; истиче да Одбор за праћење треба да постане инструмент транспарентности и демократског надзора;
- 1.12. поново истиче значај препоруке изнете у мишљењу ЕЕСК о *Потенцијалним изазовима за јединствено европско тржиште од будућег проширења Уније*⁶, у коме се наглашава неопходност да се земље Западног Балкана договоре о аутоматском **проширењу** примене правила ЕУ у одређеној области у оквиру Заједничког регионалног тржишта када одређена држава постигне и потврди усклађивање са ЕУ; сматра да би то елиминисало потребу за додатним процедурама за иста правила у региону, што представља проактиван приступ и гарантује успешније спровођење процеса Заједничког регионалног тржишта и Јединственог тржишта ЕУ.
- 1.13. поздравља покретање иницијативе Европске комисије ***Single Market Highway***, оквира за билатералну индустријску сарадњу између Западног Балкана и ЕУ, у циљу унапређења

⁵ [New growth plan and Reform and Growth Facility for the Western Balkans, EESC.](#)

⁶ [Potential challenges for the European single market arising from the future enlargement of the Union | EESC](#)

економске интеграције Западног Балкана у јединствено тржиште ЕУ и индустријске ланце снабдевања ЕУ.

- 1.14. подсећа на кључни стратешки значај Србије за цео Западни Балкан и наглашава да је пут Србије ка приступању ЕУ кључни елемент **регионалне стабилности**;
- 1.15. поново изражава подршку свим иницијативама и споразумима који воде ка ослобађању већег потенцијала из **регионалне сарадње** и које доприносе добрим суседским односима и економском развоју, укључујући Нови план раста за Западни Балкан⁷, Берлински процес⁸, Регионални савет за сарадњу⁹, Централноевропски уговор о слободној трговини (ЦЕФТА), Коморски инвестициони форум Западног Балкана¹⁰ и подстицање Заједничког регионалног тржишта¹¹; наглашава суштинску улогу цивилног друштва у промовисању регионалне стабилности, посебно кроз неговање поверења, помирења и дубље сарадње широм региона;
- 1.16. подстиче институције ЕУ да следе пример иницијативе ЕЕСК за кандидате за чланство у процесу проширења (*ECMs*)¹² и да активно промовишу постепен и структуриран приступ интеграцији; истовремено позива ЕУ да се проактивно припреми за интеграцију нових држава чланица, уз очување своје делотворности и капацитета за доношење одлука;
- 1.17. поздравља **саопштења** о Европском штиту демократије¹³ и Стратегији ЕУ за цивилно друштво¹⁴ и укључивање земаља кандидата у ове иницијативе као јасног знака да, упркос очигледном геополитичком значају, процес проширења ЕУ ће наставити да се заснива на поштовању основних демократских принципа и вредности које кандидати морају да покажу пре приступања и који нису подложни преговорима; подржава оснивање Европске мреже проверача чињеница и јачање система раног упозоравања ЕУ како би се омогућили снажнији одговори на нове претње и знаке смањења грађанског простора.

2. О стању демократије у Србији

ЗКО

- 2.1. сећа се **трагедије на железничкој станици у Новом Саду** и још једном понавља свој позив на потпун и транспарентан судски поступак како би се осигурало сношење одговорност; подвлачи потребу да се истражи улога корупције у реконструкцији железничке станице у Новом Саду и другим великим инвестиционим пројектима у Србији;

⁷ [New Growth Plan for the Western Balkans.](#)

⁸ [Berlin Process.](#)

⁹ [Regional Cooperation Council.](#)

¹⁰ [Western Balkans 6 Chamber Investment Forum – WB6 CIF.](#)

¹¹ [Common Regional -Market Action Plan 2025-2028 \(cefta.int\).](#)

¹² [Enlargement Candidate Members' Initiative, EESC.](#)

¹³ [Communication on the European Democracy Shield | European Commission](#)

¹⁴ [EU Strategy for Civil Society](#)

- 2.2. позива српске власти да јавно објаве **извештај Савета за борбу против корупције**, поднет Влади Републике Србије 27. октобра 2025. године¹⁵, о недостајућој документацији у вези са реконструкцијом и модернизацијом железничке деонице Београд-Нови Сад;
- 2.3. наглашава да је право на слободу мирног окупљања основни стуб сваког демократског друштва и да је утврђено у правним тековинама ЕУ; стога изражава дубоку забринутост због растућих напора за сузбијање неслагања и ограничавање грађанских слобода; напомиње да се широм Србије током прошле године одржало скоро 11.000 **протеста**, укључујући највеће демонстрације 15. марта, 28. јуна и 1. новембра 2025. године; признаје кључну улогу студентског покрета и ширег ангажовања грађана у позивању на одговорност, поштовање грађанских слобода, поделу власти, интегритет избора, слободу медија и искорењивање системске корупције - захтеви који одражавају и усклађени су са европским вредностима;
- 2.4. има у виду претходне изјаве и декларације ЕЕСК-а¹⁶, отворено писмо о Србији комесара за проширење¹⁷, изјаву Уједињених нација о сузбијању студентског покрета¹⁸, привремену меру Европског суда за људска права (ЕСЉП) о употреби звучних уређаја¹⁹, изјаву комесара за људска права²⁰ и бројне извештаје организација цивилног друштва, академске заједнице и грађана Србије; снажно осуђује сва дела полицијске бруталности, претње, политички мотивисана кривична гоњења, произвољна хапшења, застрашивање новинара, масовни надзор, кампање блаћења и све друга **кршења људских права** усмерена на грађане који учествују у протестима;
- 2.5. осуђује **одмазду** против запослених у јавном, просветном и културном сектору због подршке протестима, укључујући отпуштања, застрашивања, смањење плата и укидање финансирања, јер такве акције представљају јасно кршење основних права, укључујући слободу изражавања и слободу окупљања и академске слободе;
- 2.6. осуђује све случајеве угрожавања **приватне својине** и недвосмислено осуђује нападе на и одмазду над привредним субјектима који су јавно дали подршку студентским и грађанским протестима, подсећајући да је приватна својина камен темељац тржишне економије и да се мора поштовати и штити у складу са правилима и стандардима ЕУ;
- 2.7. позива српске власти да се уздрже од запаљиве реторике и да предузму истинске напоре за **смањење тензија**, укључујући путем одговора на студентске захтеве, истрага свих навода о произвољним притварањима и непотребној или несразмерној употреби силе од стране органа реда током демонстрација, као и склањањем структура попут камповања испред Народне скупштине које доприносе општим немирима; исто важи и за односе са суседним земљама;

¹⁵ [Bad Gateway](#)

¹⁶ [Statement calling for the safety of journalists in Serbia | EESC](#); [Honoured to welcome the brave Serbian students; 19th meeting of the EU-Serbia Joint Consultative Committee | EESC](#); [Statement on the Right to Peaceful Assembly in Serbia | EESC](#); [Statement on Serbia | EESC](#); [Serbia: The right to peaceful protest must be respected and any escalation prevented | EESC](#); [18th meeting of the EU-Serbia Joint Consultative Committee | EESC](#)

¹⁷ [STATEMENT 25_417_EN.pdf](#)

¹⁸ [Serbia must halt crackdown on student movement, uphold human rights and academic freedom: UN experts | OHCHR](#)

¹⁹ [Interim measure granted concerning Serbia - ECHR - ECHR / CEDH](#)

²⁰ [Serbia: the authorities should refrain from excessive use of force and arbitrary arrests - Commissioner for Human Rights](#)

2.8. поново позива српске надлежне органе да спроведу препоруке наведене у **Извештају о владавини права** у Србији за 2024. годину²¹ и предузму конкретне и делотворне мере у вези са:

- политичким притисцима на правосуђе;
- недостацима у функционисању демократских институција, укључујући изборни оквир и функционисање парламента Републике Србије;
- недостацима у спровођењу оквира за борбу против корупције;
- питањима везаним за медијски плурализам, независност медија, власништво над медијима и безбедност и заштиту новинара;

2.9. позива све релевантне заинтересоване стране да успоставе заštitne мере protiv neprimerenog političkog uticaja na **pravosuđe**, posebno unutar tužilaštva; podstiče Viseki savet sudstva i Viseki savet tužilaštva da ojačaju mehanizme unutrašnjeg integriteta i poziva vlasti da se uzdrže od selektivnih istraga koje utiču na aktere civilnog društva i učesnike javnih okupljanja; poziva međunarodnu zajednicu da pažljivo prati izbore za članove VST i VSS заказане за 23. децембар и 28. јануар 2026. године;

2.10. изражава zabrinutost zbog nedavnih najava visokih državnih zvaničnika u vezi sa mogućim zakonskim promenama koje bi reorganizovale sistem tužilaštva i potencijalno raspustile Javno tužilaštvo za organizovani kriminal (**ТОК**); napominje da ove izjave slede nakon javnih napada na tužioce uključene u veoma praćene slučajeve korupcije, što povećava rizik od neprimerenog uticaja i ometaња pravde; naglašava da svaka reforma tužilaštva mora da očuva nezavisnost sudstva, аутономију туžилаштва и интегритет текућих истрага, у складу са препорукама ЕУ и стандардима Венецијанске комисије

2.11. изнова наглашава значај **младих** за будућност Србије, а самим тим и важност предузимања конкретних мера за стварање будућих изгледа и могућности за младе, омогућавајући им да остану у земљи и напредују; још једном апелује на српске надлежне органе да обезбеде делотворно оснаживање младих, ангажовање и учешће у доношењу одлука, као и да повећају напоре на побољшању кредибилитета институција како би изнова стекли поверење младих, укључујући кроз смислено укључивање студената и процесе политика;

2.12. подсећа da je српско **цивилно друштво** једна од највећих вредности Србије; још једном снажно осуђује неоправдана притварања или било који други покушај ућуткивања гласова српског цивилног друштва, нарочито неосноване предистражне поступке и полицијске рације; позива званичнике да се уздрже од ширења запаљиве реторике против представника цивилног друштва;

2.13. позивa надлежне organe da uspostave okruženje za **izbore**²², ističući da se oni moraју održati pod kredibilnim, transparentnim i poštenim uslovima, uz podršku reformi u oblasti integriteta izbora, slobode medija i nezavisnosti pravosuđa;

²¹ Commission's Rule of Law report on Serbia ([europa.eu](https://european-council.europa.eu/media/en/press-operations/infoboxes/item-detail/-/detail)).

22 CRTA :Majority for Elections, Majority for Change - CRTA

- 2.14. са опрезним оптимизмом поздравља напредак у вези са Законом о јединственом бирачком списку; позива српске надлежне органе да дају приоритет хитној примени свих **препорука ОДИХР-а**; констатује покретање широког програма информисања и едукације бирача од стране Републичке изборне комисије и ОДИХР-а, усмереног на јачање поверења јавности; подстиче српске надлежне органе да без одлагања заврше и спроведу ревизију бирачког списка, обезбеђујући инклузивно учешће актера цивилног друштва;
- 2.15. позива српске надлежне органе да се постарају да поједностављене и убрзане процедуре прописане *lex specialis*²³ за **EXPO 2027** не доведу до превида и смањења међународних стандарда грађевинске безбедности и квалитета, нити до смањења безбедности и здравља радника; позива све учеснике да озбиљно узму у обзир све извештаје о повезаним недостацима;
- 2.16. изражава жаљење због доношења *lex specialis* и укидања заштите са значајних **историјских и културних комплекса**, радњи предузетих упркос Уставу, Закону о културном наслеђу, Закону о културним добрима и другим важећим прописима, и, последично, њиховог искључења из заштићених просторно-културно-историјских зона упркос јасном и добро документованом домаћем и међународном противљењу;
- 2.17. наглашава потребу да Србија обезбеди пуну усклађеност са **стандардима** ЕУ у области животне средине, здравља, безбедности на раду и људских права; позива све релевантне актере да спровode постојећи регулаторни оквир и да обезбеде праћење, медицинско тестирање и лечење изложених радника, појачане надзоре инспекције рада и инспекције за заштиту животне средине и делотворне мере које осигуравају примену прописа, укључујући кривичну одговорност где је то потребно. Посебну пажњу треба посветити осигуравању да погођене заједнице, укључујући мањине у осетљивом положају, могу да остваре право на чисту, безбедну и здраву животну средину, као и да су радници који пријављују неправилности заштићени механизмима заштите узбуњивача;
- 2.18. констатује да је простор за смислен друштвени **дијалог** значајно ограничен; позива представнике Владе Р. Србије и државних институција да омогуће услове за почетак дијалога са политичким актерима, цивилним друштвом и пословном заједницом, у циљу проналажења одрживог и са стандардима ЕУ усклађеног решења за тренутну политичку ситуацију у земљи; позива релевантне актере у ЕУ да посредују и понавља захтев Европског парламента да се у Србију организује *ad hoc* мисија ЕУ за утврђивање чињеница, како би се на терену проценило стање владавине права, с обзиром на текуће протесте, нападе на демонстранте и репресију усмерену на студенте, представнике академске заједнице, просветне раднике и запослене.

3. О слободи медија

ЗКО

- 3.1. још једном указује да **слобода медија, медијски плурализам и безбедност новинара** остају кључни изазови у Србији;

²³ Закон о посебним поступцима ради реализације међународне специјализоване изложбе *EXPO BELGRADE 2027* („Службени гласник РС”, бр. 92/2023).

- 3.2. прима на знање извештаје о праћењу који указују на то да се **новинари и медијски радници** и даље суочавају са узнемиравањем, претњама, кампањама блаћења, стратешким тужбама против учешћа јавности (*SLAPPs*) и дигиталним надзором²⁴, стварајући климу страха и самоцензуре^{25,26}; осуђује све нападе на новинаре и медијске раднике, укључујући физичке нападе и непријатељске вербалне нападе високих званичника и народних посланика који доприносе непријатељском окружењу и могу изазвати притисак или насиље²⁷; позива српске надлежне органе да предузму хитне и делотворне мере за заштиту новинара; осуђује све нападе на новинаре; апелује на надлежне органе да обезбеде транспарентан и независан регулаторни надзор, боре се против дезинформација и створе окружење у којем новинари могу да раде без страха од застрашивања, цензуре или политичког мешања²⁸;
- 3.3. изражава озбиљну забринутост због предложених измена **Кривичног законика** Србије које би могле криминализовати прикупљање и објављивање информација од јавног значаја од стране истраживачких новинара и угрозити право на јавно окупљање криминализацијом блокаде путева, што је тренутно прекршај; позива српске надлежне органе да ускладе Кривични законик са нормама ЕУ о слободи медија, транспарентности и одговорности и да негују климу у којој истраживачко новинарство може да напредује;
- 3.4. остаје забринут да је **медијски пејзаж** у Србији и даље веома концентрисан, са ограниченим плурализмом и нетранспарентношћу власништва; констатује да су државни механизми суфинансирања и лиценцирања често фаворизовали провладине медије, док се независни и истраживачки медији суочавају са системским препрекама²⁹; остаје забринут да тренутна медијска ситуација поткопава приступ јавности разноврсним информацијама и слаби демократску одговорност;
- 3.5. изражава забринутост због извештаја о потенцијалном мешању Владе у односе између Телекома Србије и власника *United Media*³⁰, што може поткопати уредничку независност; упозорава да би такве радње представљале озбиљну претњу медијском плурализму у Србији; поздравља иницијативу руководства и уредничких тимова *United Media (UM)* и *NI* да обезбеде да руководство откупи своје медијске куће од *United Group* по тржишним условима; позива кредибилне спољне инвеститоре да подрже овај процес како би се заштитила уредничка независност, медијски плурализам и отпорност усред политичког притиска; позива све стране да поштују **независност медијских кућа** и да се уздрже од било каквих мера које би могле да угрозе њихову аутономију; препоручује регулаторне мере заштите како би се спречио сукоб интереса између власника медија и политичара;
- 3.6. изражава дубоку забринутост због продуженог институционалног вакуума у Регулаторном телу за електронске медије (**РЕМ**); истиче да су континуирана кашњења и недостатак

²⁴ [Serbia: A Digital Prison: Surveillance and the suppression of civil society in Serbia: Executive Summary, Amnesty International.](#)

²⁵ [Serbia: over 30 journalists attacked in under two months, RSF urges EU to strongly condemn record wave of violence | RSF](#)

²⁶ [Report of the MFRR Mission in Serbia: Media Freedom in a State of Emergency](#)

²⁷ Најмање 163 напада која су починила 22 појединца само у октобру 2025. године, према [Slavko Ćuruvija Foundation](#)

²⁸ [Council of Europe report: Threats to the Safety of Journalists in Serbia](#)

²⁹ [Pressure on Truthful Reporting: Decline in Media Freedom | Media Ownership Monitor](#)

³⁰ [Audio Recording Reveals United Group and Telekom Srbija CEOs Discussing Undermining Serbian Broadcaster | OCCRP](#)

транспарентности у избору Савета РЕМ-а кулминирали недавним неуспехом у избору деветог члана након што су посланици владајуће већине одлучили да не подрже коначног кандидата, чиме је поступак именовања заустављен, регулаторно тело остало нефункционално и поткопан кредибилитет уредног поступка;

3.7. изражава забринутост због нетранспарентног и неинклузивног покретања најављеног процеса реформе медија, наводно повезаног са **усклађивањем са Европским актом о слободи медија (EMFA)**; напомиње да је Министарство покренуло радне групе без основних процена, анализе проблема или јавних консултација, што је супротно стандардима доброг управљања за системске реформе; забринут је што су позиви наводно усмерени углавном ка организацијама повезаним са владом (ВНВО), док су независне и искусне организације грађана које се баве слободом медија биле искључене; наглашава да је такав приступ у нескладу са принципима *EMFA* о независности, транспарентности и широком учешћу; даље подсећа да Србија није ускладила свој оквир са другим актима ЕУ неопходним за спровођење *EMFA*, док Савет РЕМ-а остаје непотпун, чинећи процес реформи институционално крхким.

4. *О ситуацији социјалног дијалога у Србији*

ЗКО

4.1. поново потврђује критичну важност поштовања принципа **достојанственог рада**, који укључује писане уговоре о раду, сигурност посла, здрав и безбедан радни простор, праведне и правовремене плате и правилно решавање питања тржишта рада; позива надлежне органе да промовишу колективно преговарање и проширење дејства колективних уговора³¹, борећи се против корупције и решавајући проблеме неформалне економије; апелује на Србију да напредује са реформама у области рада које су у складу са међународним стандардима достојанственог рада, у циљу побољшања квалитета и рада и живота³²;

4.2. снажно подстиче српске власти да подржавају **окружење које погодује** социјалном дијалогу, јачању права радника и успостављању делотворних механизма за преговарање; сматра да због недостатка социјалног дијалога у време изражених друштвених тензија и кризе која се прелива на све већи број сектора и угрожава десетине хиљада радних места, социјални партнери морају имати место за столом где се доносе одлуке о нивоима зарада, отпуштањима и стратегијама развоја; изражава жаљење што се битне одлуке доносе без договора и дискусије, игноришући ставове, аргументе и предлоге синдиката и/или послодаваца;

4.3. сматра да **стране директне инвестиције**, уз подршку Владе Републике Србије, морају бити спроведене на основу Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних инвестиција³³; изражава забринутост што у процесу учествују привилеговани представници појединачних компанија и држава, што доводи у питање равноправност учесника, посебно домаћих инвеститора, као и регуларност поступака и заштиту јавног интереса; истиче

³¹ Реално постављени критеријуми који су договорени кроз социјални дијалог.

³² [Key components of sustainable quality work during and after recovery, EESC.](#)

³³ <https://www.paragraf.rs/propisi/uredba-odredjivanju-kriterijuma-dodelu-podsticaja-radi-privlacenja-ulaganja.html>

да је потребно ојачати механизме транспарентности, побољшати јавну контролу и доследно примењивати законске процедуре у области привлачења и спровођења инвестиција.

- 4.4. још једном позива српске надлежне органе да преведу у дело иницијативе које су на Социјално-економском савету Србије (СЕС) изнеле репрезентативне организације запослених и/или послодаваца;
- 4.5. позива надлежне органе Републике Србије да наставе са развојем свеобухватног плана за достојанствен живот и плате, а не само да произвољно одређују минималну зараду, што доводи до компресије зарада међу запосленима у Србији; сматра посебно важним да политика зарада буде заснована на јасним економским показатељима, социјалном дијалогу и принципима правичности, како би се обезбедило подстицајно тржиште рада, спречило социјално раслојавање, отпуштања и побољшао укупни квалитет живота грађана;
- 4.6. позива српске надлежне органе да усвоје законске измене и побољшају покривеност и адекватност **новчане социјалне помоћи**, као и да усвоје нову стратегију за социјалну заштиту и измене и допуне Закона о социјалној заштити које озбиљно касне;
- 4.7. још једном позива српске надлежне органе да убрзају рад на спровођењу акционог плана за **Поглавље 19** о социјалној политици и запошљавању, јер је спровођење значајних реформи незавршено, укључујући реформу радног законодавства, адекватности социјалних давања и активне политике запошљавања.

ЗКО налаже својим ко-председавајућима да ову заједничку декларацију проследе Савету за стабилизацију и придруживање ЕУ-Србија, Парламентарном одбору ЕУ-Србија за стабилизацију и придруживање (*SAPC*), Европској служби за спољне послове (*EEAS*), Европској комисији и Влади Србије и свим надлежним министарствима. ЗКО позива да се ова декларација објави на одговарајућим сајтовима, укључујући веб сајт Министарства за европске интеграције, као и да се подели са свим релевантним актерима у Србији и ЕУ.

У складу са Пословником Заједничког консултативног одбора ЕУ-Србија, ову заједничку декларацију су усвојили сви чланови, уз уздржаност Привредне коморе Србије.

Следећи састанак ЗКО биће одржан у Бриселу у првој половини 2026. године. Као што је договорено на претходним састанцима, процена повољног окружења за цивилно друштво и испуњење Политичких критеријума за приступање из Копенхагена стални су део дневног реда састанка ЗКО.